

Nr 63.

Av herr **Hansson i Skegrie m. fl.**, om förstatligande av nöjesskatten.

När statlig nöjesskatt infördes år 1939, motiverades densamma med statens behov av ökade inkomster. Ännu torde samma behov föreligga. Starka krav restes redan då för ett förstatligande även av den tidigare kommunala nöjesskatten. Emellertid beslöt riksdagen, efter utredning år 1940, att skatten skulle fördelas mellan staten och kommunerna med 50 procent till vardera. (Efter år 1948 skall nöjesskatten å biografföreställning fördelas med tre fjärdedelar till staten och en fjärdedel till kommunen.) Den statliga nöjesskatten fick därför ursprungligen närmast karaktär av ett tillägg till den tidigare kommunala nöjesskatten. Motiveringen för denna uppdelning var, att kommunerna hade särskilda kostnader för nöjesetablissemangets anordnande.

Med den väldiga ökning, som därefter skett av nöjesskattebeloppen, torde denna motivering knappast längre vara berättigad. Genom motormismens ökade utbredning frekventeras nu nöjesetablissemanget av allt längre bort boende personer. Därigenom ökas också det oberättigade i att vissa kommuner, inom vilka dylika etablissemanget upprättats, oftast utan vederbörande kommuns förskyllan, skola uppbära en skatt av folk, som inte på något sätt kunna sägas stå i skuld till vederbörande kommun och mot vilka denna kommun inte lämnar någon motprestation. Det borde för dessa kommuner vara fullt tillräckligt, att de uppbära inkomstskatt av nöjesetablissemangets utövare samt fastighetsskatt för själva företaget.

Krav har därför ofta höjts i riksdagen på att nöjesskatten borde helt förstatligas, och motiveringen för detta krav blir starkare för varje år. Vid 1948 års riksdag uttalade bevillningsutskottet i sitt utlåtande nr 3, att frågan om ett förstatligande i viss mån kan komma i annat läge, sedan kommunindelningen blivit genomförd. Vad utskottet avsåg med detta uttalande motiverades ej närmare, men sannolikt rörde sig tanken kring samma förhållande som man anført, nämligen den oberättigade och oförtjänta inkomst, som vissa kommuner nu göra och som även efter kommunindelningen kommer sådana till del, som ej alls tidigare gjort några som helst motprestationer.

Eftersom kommunindelningen om ett par år blir verklighet, torde rätta tidpunkten nu vara inne för en ny omprövning av frågan om nöjesskattens totala förstatligande.

Detta motiveras inte minst av ett annat förhållande. Vid diskussionen kring detta spörsmål har bland annat framhållits, att ett borttagande av kommunernas andel skulle i många fall vålla avbräck för dessa. Man har, påstås det, åstadkommit t. ex. idrottsplatsanläggningar, folkbadsinrättningar etc., för vilkas finansiering man kalkylerat med nöjesskatteinkomster under vissa år framåt. Även om dessa inkomster i vissa fall ha bundits på dylikt sätt, torde det inte vara någon allmän regel. I de fall så emellertid har skett, skulle ett omedelbart slopande av kommunens nöjesskattemedel naturligtvis vålla vissa svårigheter. Kunde däremot en sådan avveckling ske successivt under ett antal år, borde sådana olägenheter lätt kunna förebyggas. Av vikt är också att ett eventuellt förstatligande av hela nöjesskatten sker i god tid före den nya kommunreformens ikraftträdande, då i annat fall dessa storkommuner, måhända i förlitande till kommande nöjesskatteinkomster, projektera för dessas användning på ovan antytt sätt. Huruvida en viss mindre del, t. ex. 5—10 procent, av skatten skulle få behållas av vederbörande kommun som ersättning för arbetet med redovisningen eller denna detalj kan uppdragas åt polismyndigheterna, bör bli föremål för särskild utredning. Tänkas kan också att kommunerna mot en viss bestämd ersättning kunna åtaga sig sådan redovisning.

De kommuner, som nu uppbära nöjesskatt och som disponera dessa medel för sociala eller kulturella ändamål, skulle i fortsättningen ej behöva bli utan visst bistånd. De ökade inkomster, som skulle tillfalla statsverket vid ett helt förstatligande, böra enligt vår mening avsättas till en statens kulturfond, från vilken anslag böra utgå till kulturella behov inom de olika kommunerna. Därigenom skulle en rättvisare fördelning kunna åstadkommas; framför allt bör ett större belopp av den samlade nöjesskatten kunna tillföras landsbygdens kulturliv. Enligt tidigare beslut av riksdagen pågår nu också utredning om inrättandet av en dylik kulturfond.

Med hänvisning till ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte besluta, att nöjesskatten helt förstatligas från och med 1 juli 1950, samt uppdraga åt Kungl. Maj:t att föranstalta om skyndsamt utredning angående de praktiska angelägenheter beträffande redovisning, kontroll m. m., som därvid bli aktuella.

Stockholm i januari 1950.

Nils G. Hansson
i Skegrie.

Anders Pettersson,
Dahl.

Stig F. Hansson
i Önnarp,

J. Onsjö.

Gustaf Svensson
i Vä.